

EURÓPAI FÜZETEK 46.

SZAKMAI ÖSSZEFOGLALÓ A MAGYAR CSATLAKOZÁSI

TÁRGYALÁSOK LEZÁRT FEJEZETEIBŐL

Koós-Hutás Katalin

A hitelintézetek szabályozása az uniós csatlakozás tükrében

Szolgáltatások szabad áramlása

A Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati
Stratégiai Elemző Központ és a
Külügyminisztérium közös kiadványa

Európai Füzetek

A Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati Stratégiai Elemző Központ
és a Külügyminisztérium közös kiadványa.

Felelős kiadó: Szeredi Péter

A szerkesztőbizottság elnöke: Palánkai Tibor

A szerkesztőbizottság tagjai: Bagó Eszter, Balázs Péter, Balogh András, Barabás Miklós,
Bod Péter Ákos, Erdei Tamás, Hefter József, Horváth Gyula, Hörcsik Richárd, Inotai András,
Kádár Béla, Kassai Róbert, Kazatsay Zoltán, Levendel Ádám, Lőrincz Lajos, Nyers Rezső,
Orbán István, Somogyvári István, Szekeres Imre, Szent-Iványi István, Török Ádám,
Vajda László, Vargha Ágnes

Főszerkesztő: Forgács Imre

Szerkesztő: Bulyovszky Csilla

Szerkesztőségi titkár: Horváthné Stramszky Márta

A szerkesztőség címe: MEH Európai Integrációs Iroda, 1055 Budapest, Kossuth tér 4.

Telefon: 441-3380

Fax: 441-3394

Lektor: Kerecsen Zsófia

Kézirat lezárva: 2003. július 2.

Grafikai terv: Szutor Zsolt

Fényképek: Csorba Gábor

Portréfotó: Csorba Gábor

Nyomás és előkészítés: Visit Nyomda & Stúdió

ISSN: 1589-4509

Budapest, 2003.

Kedves Olvasó!

A hazai pénzügyi kultúra történelmileg rendkívül rövid idő alatt igen nagy mértékben megváltozott. Kétségtelen, hogy a nyugat-európaihoz képest még van némi lemaradásunk, de hiba volna a változások nagyságát lebecsülni. A magyar pénzügyi közvetítőrendszer az elmúlt másfél évtizedben nem csupán a piacgazdaságra történő áttérés jegyében alakult folyamatosan, de emellett követnie kellett az információ- és kommunikációs technológia robbanásszerű fejlődésével járó világpiaci lépésváltást is. Megfigyelhető, hogy az ifjú emberek magától értetődő természetességgel használják mobiltelefonjukat bankügyeik intézésére, és ma már a nyugdíjasok körében is egyre népszerűbb a bankkártya, amelyet a készpénzfelvételén kívül immáron egyre több helyen akár napi vásárlásra is használnak.

Gyakran hallani a panaszt, hogy Nyugat-Európa mennyivel előttünk jár számos pénzügyi területen, ám azok, akik ezt mondják, nem veszik figyelembe, hogy hazánkban egyelőre mennyivel alacsonyabbak a jövedelmek, mennyivel szűkösebbek a megtakarítási lehetőségek, valamint hogy a társadalomban automatikusan működnek óvatossági reflexek, egészen addig, amíg teljesen be nem válnak bizonyos szolgáltatások, amíg

ki nem derül, hogy az újdonság előnyei jóval nagyobbak, mint kockázatai.

Egészében elmondhatjuk: sikeresnek bizonyult az, hogy Kelet-Közép-Európában Magyarországon elsőként vezettük be – még 1987-ben – a kétszintű bankrendszert. Sikeres volt a folytatás is. A kilencvenes évek elején az Országgyűlés megalkotta azokat a törvényeket, amelyek nyomán hazánk fokozatosan – de régiónkban mindenképpen elsőként és példaadó módon – illeszkedett be a fejlett világ pénzügyi rendjébe.

I. Bevezetés

A bankok és más hitelintézetek szerepét nehéz lenne lebecsülni, hiszen tevékenységük jelen van mindennapjainkban, át- és átszövi életünk szinte minden területét. A hitelintézeteknél és a pénzügyi vállalkozásoknál igénybe vehető szolgáltatások és pénzügyi termékek köre egyre bővül, magánszemélyeknek és vállalkozásoknak egyaránt számos olyan lehetőséget kínálva, amely leegyszerűsíti pénzügyi ügyleteinket, fialtatja megtakarításainkat, pénzkölcsőnnel segíti átmeneti pénzzavarunk leküzdését vagy éppen hosszú távú terveink megvalósulását. A hitelintézetek ma már a klasszikus banki szolgáltatásokon túl befektetési és árutőzsdei szolgáltatásokat is nyújtanak, nyugdíjpénztárak vagyonát kezelik, biztosítótársaságok termékeit forgalmazzák.

Az ügyfeleknek alapvető érdeke, hogy minél magasabb színvonalú szolgáltatásokat tudjanak igénybe venni pénzügyi érdekeik legmesszemenőbb védelme mellett. A pénzügyi közvetítőrendszer biztonságos működése makrogazdasági szempontból is meghatározó. A pénzügyi piacokon elérhető termékek és szolgáltatások háttérszabályozása éppen a magas kockázati tényezők és a társadalom szinte egészének érintettsége miatt kiemelkedően fontos.

Ebben a füzetben – a hazai pénzügyi intézményrendszer mai működéséhez vezető mintegy másfél évtizedes út áttekintése után – bemutatjuk a hitelintézeti szektor jelenlegi jogi szabályozását, külön súlyt fektetve az Európai Unióhoz történő csatlakozásunk előfeltételeként megvalósított jogharmonizációra. Ennek megértéséhez célszerű megismerni, hogy milyen tényezők ösztönözték az Európai Unión belül a hitelintézeti tevékenység vonatkozásában lezajlott jogszabály-harmonizációt, s hogy azt

a tagállamok miként igyekeztek megvalósítani. A magyar jogi szabályozással összefüggésben ismertetjük a csatlakozási tárgyalások során kialakított pozíció lényegét, majd a csatlakozással hatályba lépő jogszabályi rendelkezéseket. A belépés az egységes piacra egyaránt érinti a hitelintézeteket és ügyfeleiket, kiemeljük tehát a csatlakozás számukra legfontosabb közvetlen és közvetett hatásait, a megnyíló lehetőségeket és veszélyforrásokat. Az ezt követő rész a szakmai szervezetek, valamint minden

érintett vállalkozás és állampolgár részére hasznos ismereteket nyújt az Európai Unió sajátos intézményrendszeréből és jogi berendezkedéséből adódó változásokról. A füzet végén található információkkal támogatást kívánunk adni a témával kapcsolatos további tájékozódáshoz, és táblázatban foglaljuk össze a hitelintézetek szabályozására vonatkozó európai közösségi irányelveket, amelyek mellett feltüntettük a jogharmonizációt megvalósító magyar jogszabályokat is.

II. A mai magyar hitelintézeti szabályozás kialakulása

Magyarországon már a szocialista tervgazdasági rendszer megszűnését megelőző években megszülettek a bankszektor piacgazdasághoz illeszkedő működésének visszaállításához nélkülözhetetlen első lépések. Kiemelkedő jelentőséggel bírt a *kétszintű bankrendszer* 1987-es kialakítása, amelynek eredményeként a Magyar Nemzeti Bankról intézményesen leválasztott kereskedelmi bankokhoz került át a gazdálkodó alanyok részére folytatott hitelezési tevékenység. A korábban is működő specializálódott állami pénzügyi intézetek és takarékszövetkezetek mellett ezt követően folyamatosan jelentek meg más, leginkább leányvállalatként alapított pénzügyi intézetek, ezenkívül számos többségi vagy teljesen külföldi tulajdonban álló bank is megkezdte működését.

Az intézményrendszer fejlődésének alapfeltétele volt – a rendszerváltást megalapozó általános törvények, így a gazdasági társaságokról szóló törvény meghozatalán túl – a *pénzügyi közvetítőrendszer jogi szabályozásának* átalakítása. Első lépésként, a kétszintű bankrendszer felállításához kapcsolódó-

an, jogszabályban rögzítették a *pénzügyi tevékenység alapszabályait*, amelyek ekkor még a bankokon, a takarékszövetkezeteken és a szakosított pénzügyi intézeteken kívül kiterjedtek a biztosítóintézetekre is¹. A pénzügyi ügyletek általános szabályai a polgári jog keretein belül maradtak, az értékpapírokat érintő előírásokat pedig a bank- és hitelviszonyokra vonatkozó meglévő rendelkezések mellett külön fejezetben pontosították.

A pénzügyi jogi szabályozás mai kereteit mindazonáltal a rendszerváltás után elfogadott jogszabályok teremtették meg. A teljes pénzügyi területet átfogó szabályozás kialakításakor a pénzügyi intézményrendszerre, az egyes intézménytípusokra, az általuk végezhető tevékenységekre, az alapításuk és működésük feltételeire, valamint az állami felügyeletükre vonatkozó előírások külön pénzügyi törvényekben kerültek meghatározásra. Az Országgyűlés 1990-ben hozott törvényt (*1990. évi VI. törvény*) a tőkebefektetés eszközeit jelentő, sorozatban kibocsátott értékpapírok nyilvános forgalomba hozataláról és forgalmazásáról, amely

1 A pénzügyi intézetek tágabb kategóriáját 1996-ban váltotta fel az új törvény hitelintézet terminológiája.

2 Az állam az ezt követően elhelyezett takarékbetétek visszafizetéséért nem áll többé helyt.

egyben megteremtette az értékpapírtőzsde működésének feltételeit, és létrehozta az értékpapírpiacon biztonságos működésének ellenőrzését végző Állami Értékpapír-felügyeletet. A következő évben fogadták el a pénzügyintézetekről és a pénzügyintézeti tevékenységről szóló törvényt (*1991. évi LXIX. törvény*), amely kialakította a biztonságos banki működés keretrendszerét. A törvény letisztította a pénzügyintézeti tevékenységek körét, amelyből kikerült a biztosítás, valamint – a későbbi fejlemények tükrében átmenetileg – az értékpapírtörvényben már szabályozott értékpapír-forgalmazás. Ezeket a tevékenységeket intézményileg elkülönülten lehetett végezni; a már működő pénzügyintézetek 1992 végéig kaptak haladékos brókercegeik létrehozására. A pénzügyintézeti törvény megerősítette továbbá a már 1989-ben megalakult Állami Bankfelügyelet szabályozását. Külön törvényben (*1991. évi LXIII. törvény a befektetési alapokról*) rögzítették a megtakarítások hatékony befektetését elősegítő értékpapír- és ingatlanalapok működésének, valamint befektetési jegyeik forgalmazásának szabályait is.

A törvényhozás a kilencvenes évek elején a piacgazdaság feltételeinek megfelelő olyan törvényi szabályozás kialakítására törekedett, amellyel Magyarország fokozatosan beilleszkedhet a nyugati világrendbe. Az Európai Gazdasági Közösség jogszabályait

ekkor leginkább az általános modernizációs folyamatot elősegítő iránymutatásként lehetett figyelembe venni, az azokhoz való teljes jogközelítés csak a társulási szerződés 1994-es hatálybalépése után, az évtized második felében vált kifejezetten követendő célkitűzéssé.

Ekkorra a gazdasági átalakulás – olykor fájdalmas – folyamatában több hullámban lezajlott a vállalatok adósságának és a bankok pénzügyi helyzetének rendezése, és megkezdődött a *bankprivatizáció*. 1993-ban megalakult ugyan a betétet gyűjtő pénzügyintézetek kötelező tagságával működő *Országos Betétbiztosítási Alap*², de a konszolidáció kényszerű tapasztalatai egyértelművé tették, hogy a biztonságos banki működés prudenciális szabályainak

mege erősítése nélkül nem fejlődhet tovább a hazai bankrendszer. A központi szabályozásnak és felügyeletnek kiemelkedő feladatként gondoskodnia kell egyfelől arról, hogy kiépülhessenek a gazdaság fejlettség szintjének megfelelő csatornák, amelyeken keresz-

tül a megtakarítások visszaáramolhatnak a hiteligényes beruházásokat megvalósító vállalkozásokhoz, másfelől viszont biztosítania kell, hogy a kockázatvállalás mértéke ne veszélyeztesse a betétek visszafizetését és a bankrendszerbe vetett általános bizalmat. Az 1996 végén elfogadott pénzügyi tárgyú

törvények és azok végrehajtási rendeletei ez utóbbi cél jegyében születtek.

Megkönnyítette a szabályozás továbbfejlését, hogy az Európai Unió³ és a kérdéskörben nemzetközi normaalkotó intézménynek tekintett Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság már korábban kidolgozta a biztonságos banki tevékenységre vonatkozó részletes szabályokat, amelyekhez egyúttal – nemzetközi integrációs törekvéseinkre tekintettel – a lehető legmesszemenőbben igazodnia is kellett a magyar hatóságoknak. Időközben ugyanis Magyarország az OECD-tagság küszöbére lépett, s előtérbe került az Európai Unió szabályaihoz való jogközelítés feladata is. A korábbi években többször módosított jogszabályokhoz képest az 1997-ben életbe lépett új *hitelintézeti törvény* (1996. évi CXII. törvény) és *értékpapírtörvény* (1996. évi CXI. törvény) alapvető szerkezeti és fogalmi változásokat hozott úgy, hogy a rendelkezések jelentős része összhangba került az európai közösségi irányelvekkel. Az új szabályrendszer pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokat, illetve befektetési és kiegészítő befektetési szolgáltatásokat határozott meg, s a szolgáltatásnyújtásra új intézményi kereteket alakított ki. Szigorod-

3 A jogszabályokra történő hivatkozásokban az átfogó politikai kategóriát jelentő Európai Unió (EU) pontosabb a közösségi jog kifejezés használata, mivel ez utal az EU ún. első pillérét jelentő Európai Közösségekre, még pontosabban ez utóbbi egyik alkotóelemére, az Európai Közösségre, amelyet 1993 előtt a Római Szerződésnek megfelelően Európai Gazdasági Közösségnek (EGK) hívtak.

tak az intézmények saját tőkéjére vonatkozó követelmények, és az EK-irányelvnek megfelelően részletesen kidolgozásra kerültek a tőke megfelelési szabályok. Új szabályozás jött létre a jellegzetesen hosszú távú forrást gyűjtő *jelzáloghitel-intézetekre* (1997. évi XXX. törvény) és a *lakástakarék-pénztárakra* (1996. évi CXIII. törvény). Megalakult a befektetési szolgáltatók kötelező tagságával működő *Befektetővédelmi Alap* – amely felszámolás esetén a törvényben rögzített összeg erejéig a befektetőt kártalanítja a nevén nyilvántartott vagyon tekintetében –, továbbá az értékpapírtörvény hatálya alá kerültek az előző évek alatt kifejlődött *határidős piacok*, ezáltal kiteljesedett a tőkepiac szabályozása is.

Követve a pénz- és tőkepiac két részterületének fejlődését, a tevékenységek és termékek közötti éles határvonalak elmosódását, az újrakodifikált törvények határozott elmozdulást jelentettek egy olyan bankrendszer irányába, amelyben a bankok lehetőséget kapnak a *befektetési szolgáltatások teljes körének* végzésére. Kezdeti lépésként az állampapírok terén nőtt a bankok mozgástere, az univerzális bankrendszerre történő teljes áttérés 1999. január 1-jétől valósult meg. Ennek kísérőelemeként 1997-ben megalakult az egységes *Állami Pénz- és Tőkepiaci Felügyelet*, megteremtve a kereteket a két részterület hatékony

felügyeletéhez, és megszüntetve az esetleges ellenőrizetlen területeket. 2000. április 1-je óta a pénzügyi szektor összes piaci intézményének (ide értve a nyugdíjpénztárakat és biztosítókat is) jogszerű és biztonságos működését a *Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete* követi nyomon.

Az OECD-tagsággal járó kötelezettségvállalásoknak eleget téve 1998. január 1-jétől külön törvény (az 1997. évi CXXXII. törvény a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiről) – és a pénzügyi törvények ennek megfelelő módosítása – teszi lehetővé külföldi vállalkozások számára, hogy pénzügyi és befektetési szolgáltatásait fióktelep útján kínálják. A *fióktelep* létesítésére és engedélyezésére vonatkozó előírások a nemzeti elbánás elvén alapulnak, azonban az állami felügyelet gyakorlásának lehetőségét, valamint az ügyfelek érdekeinek védelmét biztosítandó – többek között – a felügyeleti hatóságok közötti nemzetközi együttműködési megállapodás meglétéhez kötik az engedélyezést. A hitelintézeti törvény módosítása és az időközben fokozatosan megvalósult devizaliberalizáció 2001. január 1-jétől tette lehetővé az OECD-tagországokban székhellyel rendelkező pénzügyi intézményeknek, hogy leányvállalat vagy fióktelep létesítése nélkül közvetlenül, úgynevezett *határon átnyúló szolgáltatás* formájában hitelezze-

nek vagy kínálják pénzügyi lízing konstrukcióikat Magyarországon.

A piac fejlődésével összhangban és további jelentős jogharmonizációs lépések megvalósításaként 2000–2001-ben az Országgyűlés ismét módosította a hitelintézeti törvényt, valamint több korábbi törvényt felváltva hatályba lépett a terület átfogó, átlátható és naprakész szabályozását megteremtő *tőkepiaci törvény* (2001. évi CXX. törvény). Fontos közösségi irányelvek átvételének eredményeként ugyancsak 2001-től kell vezetni – a banki könyv mellett – az értékpapír-kereskedési tevékenységből származó, elsősorban piaci kockázatok nyilvántartására szolgáló úgynevezett *kereskedési könyvet*. Elmaradhatatlan jogharmonizációs feladatként 2003. július 1-jei hatállyal került sor a pénzügyi csoportok

összevont alapon történő hatékony felügyeletéhez szükséges törvénymódosításokra, a közeljövőben ehhez kapcsolódóan ki kell alakítani a *konszolidált tőkemegfelelés* rendeleti szintű szabályozását.

Az utóbbi másfél évtized áttekintése nyomán látható, hogy a gazdaság átalakulása kezdetektől fogva összefonódott a piacgazdaságok nemzetközi együttműködésébe való integrálódásunk folyamatával. Az átalakulás és az EU-csatlakozásra irányuló törekvés együttes eredményeként már az elmúlt évek alatt is számottevően bővült az állampolgárok és vállalkozások által elérhető pénzügyi jellegű szolgáltatások köre, erősödött a szolgáltatók közötti verseny, ugyanakkor nőtt a bankok és a bankrendszer egészének biztonsága, valamint erősödött a betétesek védelme.

4 Határon átnyúló szolgáltatásnyújtásról ezen belül is akkor beszélünk, ha az ügyfél telephelye, illetve állandó lakhelye nem abban az országban található, amelyben a szolgáltató székhelye vagy fióktelepe.

5 Az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 43., 49. és 56 cikke (az új számozás szerint).

III. Jogharmonizáció az Európai Unióban: az egységes bankpiac célkitűzése

A közösségi joganyag (közösségi vívmányok, azaz *acquis communautaire*) legalapvetőbb elemei közé tartozik a letelepedés és szolgáltatásnyújtás szabadsága, ezek bármilyen műi korlátozása esetén nem működhet hatékonyan az egységes európai belső piac. A *letelepedés szabadsága* értelmében minden tagállamnak meg kell engednie, hogy a más tagállamban bejegyzett hitelintézetek *leányvállalatot* és *fióktelepet* hozhassanak létre, a *határon átnyúló szolgáltatásnyújtás* engedélyezése pedig azt jelenti, hogy az adott tagállam területén a másik EU-tagállambeli vállalkozás *letelepedés nélkül is nyújthat szolgáltatást*⁴. Ezeket a jogokat maga az Alapszerződés⁵ biztosítja, az abból levezetett, úgynevezett másodlagos vagy származtatott jogszabályokat (irányelvek, rendelet, határozatok) a tőke és a szolgáltatások szabad áramlásának gyakorlati megvalósulása érdekében hozzák az EU jogalkotó szervei. A határon átnyúló pénzügyi és befektetési szolgáltatásnyújtásnak, illetve a szolgáltatók másik tagállamban történő letelepedésének előfeltétele, a pénz- és tőkemozgások liberalizációja, az EU tagállamaiban 1994-re alapjaiban véve megvalósult.

A kitűzött célok elérését azonban a devizakorlátozásokon túlmenően a tagországokként *eltérő engedélyezési és működési feltételek* is akadályozták. Ezek nem csupán a nemzeti elbánás elvét sértő rendelkezések lehettek (például a fióktelep létesítéséhez dotációs tőke, vagy a vezető

tisztviselőkre vonatkozóan hazai diploma megkövetelése), de a pénzügyi szolgáltatásokat különböző mértékben drágítva közvetett módon is egyenlőtlen versenyfeltételeket teremtettek (például azáltal, hogy az egyes tagországok más és más tőkekövetelményt állítottak fel). A tagál-

lamok tehát tanácsi és parlamenti irányelvek útján igyekeztek összehangolni jogszabályokat, és ezáltal lebontani a tagországokban székhellyel rendelkező hitelintézetek határon átnyúló szolgáltatásnyújtása és külföldi fióktelepnyitása előtt álló akadályokat.

Az engedélyezési-működési követelmények teljes harmonizációjának kivitelezhetetlen célja helyett a banki irányelvek a *kölcsönös elismerés* elvét követik, ez segítette a belső bankpiac mielőbbi kialakulását. Ennek értelmében, amennyiben egy hitelintézet a tagországok egyikében megkapja az illetékes felügyeleti hatóságtól a tevékenység végzéséhez szükséges engedélyt, a többi tagország hatóságai ezt az engedélyt elismerik (az úgynevezett *egyetlen engedély elve*), és elfogadják a hitelintézeti tevékenységek felett az engedélyt kibocsátó tagállam hatóságai által gyakorolt felügyeletet (az úgynevezett *székhely szerinti ország által gyakorolt ellenőrzés elve*). Újabb engedélyezési eljárás helyett csupán *bejelentési kötelezettsége* van a hitelintézetnek, a vállalkozás tulajdonképpen „európai útlevelet” kap.

A banki direktívák egyúttal a hitelintézeti szektor biztonságos működését, a betétesek védelmét is szem előtt tartják. Ennek keretében az irányelvek lefektetnek bizonyos *minimumkövetelményeket*, így három alapterületen – a szavatoló tőke, a nagyközvállalatok és az irányítás tekintetében – pontosan meghatározott szabályokat tartalmaznak. További területek közösségi szabályozása egyszerre szolgálja az egységes piac megvalósulását, adott esetben az újonnan kialakuló piacok feldarabolódásának megakadályozását, és az ügyfelek érdekeinek védelmét, a pénzügyi műveletek lebonyolításának biztonságát, a bankrendszer egészének megbízható működését a határon keresztülívelő pénz- és tőkeáramlások vonatkozásában. Bár a jogközelítést illetően az elmúlt évek folyamán sok szempontból egyezsége jutottak a tagországok, a versenyfeltételek egyenlőségének megteremtése érdekében egyéb területek, így a *megtakarítások adóztatásának*⁶ *összehangolása és a társasági adó harmonizációja* még várat magára.

6 A Tanács az adócsomag részeként 2003. június 3-án fogadta el a külföldi állampolgárok megtakarításairól szóló automatikus adatszolgáltatást előíró irányelvet.

IV. A hitelintézeti tevékenységek jelenlegi magyar szabályozási környezete és a jogharmonizáció állása

A hitelintézetek működésének szabályozási hátterét több jogág számos jogszabálya adja, amelyek közül a következőkben a legfontosabbakat foglaljuk össze, utalva a fontosabb harmonizációs lépésekre és a közösségi normáknak való megfelelés mértékére. Az EK-irányelveknek való tételes megfelelést a füzet végén található táblázat mutatja be.

- A bank- és hitelviszonyokra és az értékpapírokra vonatkozó kötelmi jogi szabályokat a *Polgári Törvénykönyv* (1959. évi IV. törvény) tartalmazza. A vezető tisztségviselők és az alkalmazottak feladatkörükben elkövetett bűncselekményeit a *Büntető Törvénykönyv* (1978. évi IV. törvény) szabályozza. A pénzügyi jogharmonizációba ezeket a területeket is be kellett vonni, tekintettel különösen a bennfentes kereskedelemről és a pénzmosás elleni küzdelemről szóló irányelvek átültetésére.
- A *pénzügyi intézmények alapításának és működésének általános társasági jogi szabályait* a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLI. törvény, a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény és az új szövetkezetekről szóló 2000. évi CXLI. törvény, illetve a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi

fióktelepeiről és kereskedelmi képviseleteiről szóló 1997. évi CXXXII. törvény tartalmazza.

- A számviteli törvény (2000. évi C. törvény) mellett a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások *éves beszámoló-készítési és könyvvezetési kötelezettségét* a 250/2000. (XII. 24.) kormányrendelet szabályozza.
- Bár 2001 júniusáig fokozatosan megszűntek, az addig fennálló devizakorlátozások erőteljesen befolyásolták a hitelintézeti tevékenységet, s a *devizaliberalizáció* szintén az integrációs folyamat lényeges elemének tekinthető.
- A *pénzügyi piacok befolyásolásának monetáris politikai eszközeiről*, így a hitelintézetek kötelező jegybanki tartalékolásáról és az irányadó kamatlábról a Magyar Nemzeti Bank dönt. Az MNB feladata továbbá a hitelintézetek számláinak vezetése és a pénzforgalom szabályozása, amely a 232/2001 (XII. 10.) kormányrendelet, valamint a 9/2001. (MK 147.) MNB rendelkezés útján valósul meg. Az EU-tagság előfeltételeként az MNB jogállása is módosult (lásd 2001. évi LVIII. törvény); összességében elmondható, hogy a jogharmonizáció ezen a területen is kiteljesedett.

• A hitelintézeti ágazat működésének intézményi kereteit, a termékeket és szolgáltatásokat, valamint a prudenciális szabályozást két pénzügyi tárgyú törvény, valamint az azok végrehajtását segítő kormány- és pénzügyminiszteri rendeletek tartalmazzák. A *hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról* szóló, többször módosított 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) tartalmazza a pénzügyi szolgáltatások és a kiegészítő pénzügyi szolgáltatások meghatározását, azok végzésének feltételeit és intézményi kereteit. Ennek értelmében működhetnek hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások. Pénzügyi szolgáltatásokat – néhány tevékenység kivételével – csak pénzügyi intézmények nyújthatnak, bizonyos szolgáltatások végzésére pedig (például betétgyűjtésre, pénzváltásra) ezen belül is kizárólag hitelintézet⁷ jogosult.

Pénzügyi szolgáltatásnak minősül a következő tevékenységek üzletszerű végzése forintban, illetőleg devizában, valutában: betét gyűjtése és más visszafizetendő pénzeszköz – saját tőkét meghaladó mértékű – nyilvánosságtól történő elfogadása; hitel és pénzkölcsön nyújtása; pénzügyi lízing;

pénzforgalmi szolgáltatások nyújtása; készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátása, illetőleg az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtása; kezesség és bankgarancia vállalása, valamint egyéb bankári kötelezettség vállalása; valutával, devizával – ide nem értve a pénzváltási tevékenységet –, váltóval, illetve csekkel saját számlára vagy bizományosként történő kereskedelmi tevékenység; pénzügyi szolgáltatás közvetítése (ügynöki tevékenység); letétkezelés kollektív befektetések részére; letéti szolgáltatás, széfszolgáltatás; hitelreferencia-szolgáltatás; önkéntes kölcsönös biztosító pénztár és magánnyugdíjpénztár részére történő vagyongezelés; készpénzáttutalás.

Kiegészítő pénzügyi szolgáltatások: pénzváltási tevékenység; az elszámolásforgalom lebonyolítása (elszámolásforgalmi ügylet); pénzfeldolgozási tevékenység; pénzügyi ügynöki tevékenység a bankközi piacon.

Hitelintézet lehet bank, szakosított hitelintézet vagy szövetkezeti hitelintézet, ez utóbbi kategóriába tartoznak a takarékszövetkezetek és a hitelszövetkezetek. A szakosított

⁷ A pénzügyi szolgáltatási tevékenységeket (így a pénzváltási tevékenységet is) megbízási szerződés keretében ügynökök is közvetíthetik, a hitelintézet nevében és annak kockázatára.

hitelintézetekre vonatkozó eltérő szabályokat külön törvények tartalmazzák. A pénzügyi intézmények a Hpt.-ben szabályozott szolgáltatások mellett más törvények hatálya alá tartozó tevékenységekkel is foglalkozhatnak, így – a külön pont alatt felsorolt befektetési szolgáltatásokon kívül – végezhetnek például biztosítási ügynöki tevékenységet.

A Hpt. megállapítja az egyes intézmények alapításához, valamint tevékenységé-

nek megkezdéséhez és folytatásához szükséges feltételeket. A törvény előírásokat tartalmaz továbbá a tulajdonlásra, az irányításra, a titoktartásra, a könyvvizsgálatra, a fogyasztóvédelemre, valamint a bankképviselési tevékenységre vonatkozóan. A Hpt. részletesen rendelkezik a körületekintő és biztonságos banki működés prudenciális szabályairól, így a tőkemegfelelésről, a fizetőképesség fenntartásáról, a kockázatvállalás és a befektetések korlátozásáról. Külön

rész szól a betét- és intézményvédelemről, az Országos Betétbiztosítási Alap működéséről. A törvény hatálya alá tartozó intézmények és tevékenységek felügyeletét – ide értve a kiszervezett ügyviteli tevékenységek és a pénzügyi csoportok közeljövőben pontosításra kerülő összevont alapú felügyeletét – a törvény ugyancsak részletekbe menően szabályozza.

- A szakosított hitelintézeteket szabályozó külön törvények közül kettő alapján lehet külön hitelintézet-típust alapítani⁸: a *jelzáloghitel-intézetéről és a jelzáloglevélről* szóló 1997. évi XXX. törvény és a *lakástakarék-pénztárakról* szóló 1996. évi CXIII. törvény alapján. Ez utóbbi törvény befektetési szabályainak 2001-es módosítására a tőke szabad áramlásának biztosítása érdekében (valamint az EU költségvetés-finanszírozási szabályai miatt), jogharmonizációs célból került sor.
- Mindezekon kívül az *univerzális bankok működésére vonatkoznak* a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) bizonyos rendelkezései is. A Tpt. átfogó módon szabályozza a tőkepiaci műveleteket és az ott tevékenykedő intézmények működését, így hatálya alá tartoznak azok a befektetési és kiegészítő befektetési szolgáltatások,

árutőzsdei szolgáltatások, valamint a részvénykönyvvézetés, amelyek végzésére a hitelintézetek is jogosultak.

Befektetési szolgáltatási tevékenységnek minősül az alábbi tevékenységek üzletszerű folytatása forintban, illetőleg valutában, devizában egy vagy több befektetési eszközre: bizományosi tevékenység (a szolgáltató által saját nevében az ügyfél javára folytatott tevékenység); kereskedelmi tevékenység (saját számlára történő adásvétel); egyéni portfóliók egyedi kezelése a befektető által adott megbízás alapján (portfóliókezelés); jegyzési garanciavállalás; ügynöki tevékenység; az értékpapír forgalomba hozatalának szervezése és az ehhez kapcsolódó szolgáltatás.

Kiegészítő befektetési szolgáltatási tevékenységnek minősül a következő tevékenységek üzletszerű folytatása: értékpapírok letéti őrzése és az azzal kapcsolatos nyilvántartások vezetése; értékpapír letétkezelés; befektetési hitel nyújtása a befektetőknek; tanácsadás társaságoknak tőkeszerkezettel, üzleti stratégiával összefüggő kérdé-

8 A másik két ilyen törvény két meghatározott intézményre vonatkozik: a Magyar Fejlesztési Bank Rt.-ről szól a 2001. évi XX. törvény, és a Magyar Export-Import Bank Rt.-t szabályozza a 1997. évi CXIII. törvény.

sekben, és szolgáltatás vállalati fúziók és befolyásszerzés esetében; nyilvános vételi ajánlat útján részvénytársaságokban történő befolyásszerzés szervezése és az ehhez kapcsolódó szolgáltatás; befektetési tanácsadás; ügyfélszámla-vezetés; értékpapírszámla-vezetés; értékpapír-kölcsönzés.

Befektetési eszközök: átruházható értékpapírok; pénzpiaci eszközök (sorozatban kibocsátott, pénzkövetelésre szóló – értékpapírnak nem minősülő – okiratok); határidős ügyletek; swap-ügyletek; opciós ügyletek.

A bankok ezen szolgáltatások teljes körét nyújthatják – összhangban a közösségi irányelvekkel –, míg más hitelintézetekre korlátozások vonatkoznak. A Tpt. – a Hpt.-hez hasonlóan – tartalmazza az engedélyezési feltételeket, működési szabályokat, továbbá a bennfentes kereskedelem tilalmát, a befektetővédelmi szabályokat, beleértve a Befektetővédelmi Alapot, és kiemelt fontosságú elemként a tőkepiac felügyelésének szabályait. A Tpt. írja elő, hogy a tőkekövetelmény meghatározása érdekében a befektetési szolgáltatással kapcsolatos, piaci kockázatoknak kitett pozíciók nyilvántartására kereskedési könyvet kell vezetni, ennek részletes szabályait a 244/2000. (XII. 24.) kormányrendelet állapította meg.

- Az EU kiemelt témaként kezeli a fogyasztóvédelmet, a fogyasztók gazdasági érdekeinek védelmét több irányelv is szolgálja. Az ezekben elismert fogyasztói jogokat egy ségesen és átfogóan szabályozó *fogyasztóvédelmi törvény* (1997. évi CLV. törvény) a Hpt.-vel együtt tartalmazza a fogyasztási kölcsönre, a részletfizetésre és a halasztott fizetésre vonatkozó irányelvet átültető rendelkezéseket.

- A *pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról* szóló 1994. évi XXIV. törvény 2001. évi módosítását az EU és más nemzetközi szervezetek (elsősorban a Financial Action Task Force; FATF) erőteljes felépése tette szükségessé. Ennek keretében szűnt meg 2001 decemberében a bemutatóra szóló és jelígyes betételhelyezési lehetőség

a takaréketetről szóló 1989. évi 2. törvényerejű rendelet módosítása nyomán. Az Országgyűlés a legújabb nemzetközi ajánlásokhoz igazodva és elsősorban a pénzügyi szektoron kívüli szolgáltatókra vonatkozó szabályozás pontosítása érdekében fogadta el az újrakodifikált pénzműködés elleni törvényt (2003. évi XV. törvény).

- A pénzügyi intézmények engedélyezését, jogszerű működésük ellenőrzését a *Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete* végzi. Tevékenységének célja elősegíteni a pénz- és tőkepiac zavartalan és eredményes működését, a piaci viszonyok tisztaságát, valamint gondoskodni az ügyfelek érdekvédelméről. Az intézmény jogállását és feladatkörét az 1999. évi CXXIV. törvény szabja meg, a legújabb nemzetközi gyakorlatnak és az EU elvárásainak megfelelően nagyfokú függetlenséget biztosítva számára. EU-csatlakozásunk elengedhetetlen feltétele, hogy a PSZÁF a kellő eljárások és intézményi struktúrák birtokában tudja munkáját végezni, és részt tudjon venni a tagországok hatóságai közötti együttműködésben, ezért az elmúlt években ennek megteremtése a kiemelt célok között szerepelt.
- A hitelintézeti működés bizonyos területeinek *részletszabályait* a kormány és a pénz-

ügyminiszter rendeletei tartalmazzák, amelyek kiadására az Országgyűlés a Hpt.-ben és a Tpt.-ben adott felhatalmazást. A teljeség igénye nélkül *rendelet* szól például a tevékenységek végzésének személyi és tárgyi feltételeiről; az alkalmazottak szakképesítéséről; a kockázatkezelésről; a kamat, a teljes hiteldíj, a szavatoló tőke számításának módjáról; az egyes értékpapírok tartalmi kellékeiről; a felügyelet részére történő adat-szolgáltatás módjáról és a fizetendő díjakról.

Az európai közösségi szabályrendszerhez történő folyamatos jogszabály-közelítés eredményeként mára a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások szabályozása nagymértékben összhangba került az *acquis*-val. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a közösségi joganyaghoz való közelítés időszaka lezáródott volna, hiszen az Európai Unióban a pénzügyi tárgyú irányelvek zöme a kilencvenes években keletkezett, többet ezek közül a közelmúltban fogadtak el, így ezek átültetésére gyakran még a tagállamokban sem került sor. Bár a csatlakozásig ennek tükrében folytatódni fog az eddigi jogközelítés gyakorlata, a hitelintézeti működésre vonatkozó jogszabályok mára teljes mértékben megfelelnek az Európai Unióhoz történő csatlakozásunk követelményeinek.

V. A csatlakozási tárgyalások

Az 1998-ban kezdődött csatlakozási tárgyalásokon a pénzügyi szolgáltatások témakörét a szolgáltatások szabad áramlásának keretein belül, a 3. tárgyalási fejezetben vitatták meg. A tőke szabad áramlását tárgyaló 4. fejezetben a hitelintézeteket elsősorban a fizetési rendszerek kérdésköre és a pénzmossz megelőzését szolgáló szabályok harmonizációja érintette. A szolgáltatások szabad áramlása tekintetében a magyar fél az *acquis teljes átvételét* vállalta a következők kikötésével:

- A közösségi irányelvek alkalmazása tekintetében egyetlen átmeneti mentességről született megállapodás, amelynek értelmében a *Befektetővédelmi Alap által biztosított összeghatár* csak késleltetve, két lépcsőben éri el az irányelv által megkövetelt szintet.
- A közösségi joggal összhangban született megállapodás a csatlakozáskor már működő *szövetkezeti hitelintézetek saját tőkéjének* felemeléséről.
- Lényeges a megállapodásnak az a pontja, amely szerint az összevont hitelintézeti irányelv technikai kiigazításával *kikerül az irányelv hatálya alól a Magyar Fejlesztési Bank Rt. és a Magyar Export-Import Bank Rt.* – éppúgy, mint az egyes tag-

országok hasonló, különleges feladatokat betöltő hitelintézetei –, így ezekre nem kell a kölcsönös elismeréshez szükséges harmonizált prudenciális szabályokat alkalmazni.

A vállalt jogharmonizációt az elmúlt évek során hazánk folyamatosan véghezvitte, és a megállapodásoknak megfelelő ütemtervek teljesítéséhez szükséges törvénymódosításokat az Országgyűlés elfogadta. Mind a Hpt., mind a Tpt. normaszövegébe beépültek már azok a rendelkezések is, amelyek közvetlenül a tagállamként való működéshez, az egyseges piachoz kapcsolódnak, de éppen ezért csak az EU-hoz történő csatlakozásunk napjával lépnek majd hatályba. Ezek a határon átnyúló szolgáltatásnyújtásra és fiókteleplétesítésre vonatkoznak, továbbá kiterjednek a tagállamok felügyeleti hatóságainak elmélyülő együttműködésére is.

VI. Az EU-csatlakozáshoz kötődő jogszabály-módosulások és azok várható következményei

Amint az az elmúlt másfél évtized áttekintéséből és a jogszabályi keretek bemutatásából is kitűnik, a hitelintézetek jelenleg hatályos hazai szabályozásának számos eleme kifejezetten a jövőbeli EU-tagságunkra való felkészülés jegyében alakult ki vagy módosult. A csatlakozás ennek fényében *nem hoz ugrásszerű változásokat*, az a hitelintézetek működését tekintve zökkenőmentesen történhet meg. Belépésünk napján néhány további rendelkezés is hatályba lép, amelyekkel a pénzügyi intézményeket felügyelő hatóságok mellett számolniuk kell maguknak az érintett intézményeknek és az ügyfeleknek is. Csatlakozásunkkal egyúttal belépünk az egységes európai bankpiacra, ahol a pénzügyi intézmények egyaránt találkozhatnak új piaci lehetőségekkel és kihívásokkal. Az egyéb vállalkozások és az állampolgárok számára pedig az EU-tagság a pénzügyi és befektetési szolgáltatások választékának bővülését, bizonyos vonatkozásokban a költségek csökkenését jelentheti.

- A csatlakozás napjával életbe lépnek az *egységes bankpiachoz* kapcsolódó szabályok. Ezek értelmében a magyarországi székhelyű hitelintézetek – valamint az olyan pénzügyi

vállalkozások, amelyek anyavállalata hitelintézet, illetve amelyek megfelelnek bizonyos feltételeknek – anélkül létesíthetnek az EU többi tagállamában fióktelepet, hogy az ottani bankfelügyeleti hatóságtól külön engedélyt kérnének. A hitelintézetnek csupán a *fióktelep létesítésének szándékát kell előzetesen bejelentenie a PSZÁF-nál*, megadva azokat az adatokat, amelyek a hitelintézet külföldi tevékenysége feletti felügyelet ellátásához szükségesek. A *PSZÁF értesíti a külföldi felügyeleti szervet*, amely a hitelintézetet közvetlenül tájékoztatja az adott tagországban érvényes pótlólagos fogyasztóvédelmi előírásokról (a hirdetésre, a nyelvhasználatra vonatkozó szabályok). A teljes eljárás *legfeljebb öt hónapot* vesz igénybe. Ennél is egyszerűbb fióktelep létesítése nélkül *határon átnyúló szolgáltatást* nyújtani. Mielőtt a hitelintézet (illetve a korábban említett pénzügyi vállalkozás) első ízben kíván egy másik tagállamban pénzügyi szolgáltatást nyújtani, eleget kell tennie a *bejelentési kötelezettségnek*, majd a PSZÁF egy hónapon belül tájékoztatja a külföldi hatóságokat, s a hitelintézet ezt követően megkezdheti az érintett tagállambeli tevékenység-

gét. A pénzügyi intézmény tevékenységének teljes körű felügyeletéért a magyar PSZÁF felelős.

Az egyetlen engedély és a székhely szerinti ország felügyelete természetesen az EU többi tagországában székhellyel rendelkező hitelintézetek Magyarország területén végzett tevékenységére is vonatkozik. Megszűnik tehát a dotációtőke-követelmény az EU-beli hitelintézetek által létesíteni kívánt fióktelepek esetén, továbbá a szolgáltatók a fióknyitás nélkül kínált ajánlataikat is népszerűsíthetik majd hirdetés útján.

- Szorosan kötődik a csatlakozási folyamat-hoz – bár nem a csatlakozás időpontjához – az a törvénymódosítás, amelynek értelmében a *2003. január 1-jén már működő szövetkezeti hitelintézetek* saját tőkéjét 2006. december 31-ig fel kell emelni 200 millió forintra, 2007. december 31-ig pedig 250 millió forintra. A szavatoló tőke mindaddig nem csökkenhet, ameddig a saját tőke el nem éri a 250 millió forintos összeget.
- A tárgyalásokon született megállapodások értelmében *fokozódni fog a befektetők és a betétesek védelme. A Befektetővédelmi*

Alap (BEVA) által a befektetési szolgáltatást végző hitelintézet felszámolása esetén a befektetőnek – a nevén nyilvántartott követelésre – fizetendő kártalanítás összehatára 2005. január 1-jétől a jelenlegi 1 millió forintról *2 millió forint*ra, 2008. január 1-jétől pedig *6 millió forint*ra emelkedik. A kártalanítás mértéke 1 millió forintig 100 százalék, az afeletti rész esetén 90 százalék. A Tpt. alapján 2008-ig a magyar hitelintézet másik tagállamban létesített fióktelepe *kiegészítő biztosítás* céljából köteles csatlakozni a fogadó ország befektetővédelmi rendszeréhez. Hangsúlyozandó, hogy ezalatt egy másik tagállamban székhellyel rendelkező befektetési szolgáltató magyarországi fióktelepének tevékenysége esetén a származási ország befektetővédelmi rendszere által nyújtott védelem a BEVA által biztosítottnál kedvezőbb is lehet, az személyenként elérheti – de nem haladhatja meg – az irányelvben meghatározott 20 000 eurónak megfelelő összeget. Az átmeneti idő alatt a külföldi befektetővédelem által lefedett termékek köre nem lehet szélesebb, mint a BEVA által biztosított ügyfélkövetelések köre.

- A jövőben tovább fokozódik a betétesek védelme is a hitelintézetek fizetéseképtelenségének esetére. Az *Országos Betétbizto-*

sítási Alap (OBA) által a befagyott betétek után kártérítésként kifizethető összeg felső határa már 2003. január 1-jétől ugrásszerűen, 1 millió forintról *3 millió forint*ra emelkedett úgy, hogy a kártalanítás az 1 millió forint alatti részre 100 százalékos, az afeletti részre 90 százalékos. A csatlakozás napjától ez az összeg tovább nő, a betétek személyenként és hitelintézetenként összevontan *legfeljebb 6 millió forint* összehatárig lesznek biztosítottak.

- A hazai jogszabályok módosulásain kívül a csatlakozás napjával hatályba lépnek a *közvetlenül alkalmazandó közösségi rendeletek*, az ezekkel ellentétes magyar szabályokat a jogharmonizáció során ki kellett iktatni. Az EU tagállamaiban is új keletű szabályt fogadtatott az az euróban teljesített, *12 500 euró alatti tranzakciókra vonatkozó rendelet*, amely szerint a hitelintézetek az elektronikus fizetési eszközzel (például bankkártyával, csipkártyával) történő fizetésért vagy készpénzfelvételért nem számíthatnak fel magasabb díjat, ha erre egy másik EU-tagországban kerül sor, mint amennyit a belföldi hasonló tranzakciókért kérnek az ügyfelektől. 2003. július 1-jén az euróban teljesített, határon átnyúló átutalások után felszámított díjra is hason-

ló szabály lépett életbe, 2006-tól pedig az összeghatár *50 000 euróra* fog emelkedni. A rendelet ugyan csak az euróban teljesített műveletekre vonatkozik, de az euróövezeten kívüli tagországok – az euró bevezetését megelőző időszak alatt – saját nemzeti fizetőeszközükkkel önként csatlakozhatnak a szabályozáshoz (amint az a svéd korona esetében már bejelentésre került). A rendelet közvetlenül alkalmazandó, tehát nincs szükség és lehetőség arra, hogy ugyanezt a rendelkezést magyar jogszabály is kihirdesse.

Az egységes EU-piachoz kötődő szabályok hatálybalépésének eredményeképpen, az előbbiek figyelembevételével *bővülhet* az unióbeli hitelintézetek által fióktelep útján vagy közvetlenül kínált *pénzügyi és befektetési szolgáltatások köre*, egyfelől nagyobb versenyt (esetleg csökkenő hitelkamatokat) teremtve, másfelől szélesebb választékot kínálva az ügyfeleknek. A határon átnyúló szolgáltatásokra vonatkozó közösségi szabályok életbelépése a *tőkepiacokhoz való könnyebb hozzáférés* lehetőségét is jelenti a befektetők számára. Belépésünk az EU-ba nemcsak a belföldön igénybe vett szolgáltatásokra lehet hatással, de megkönnyítheti és olcsóbbá teheti az állampolgárok külföldi bankműveleteit is.

A betéteseknek, a befektetőknek és a hitelezőknek ugyanakkor tisztában kell lenniük azzal, hogy még a székhely ország

kielégítő felügyeleti munkája mellett is kerülhetnek olyan helyzetbe, amely során a jogi vitákat esetleg egy másik, távoli tagország eltérő intézményi és jogi környezetében kell rendezni. A betét- és a befektetővédelmi rendszerek *kártalanítási kifizetése* is annak a tagországnak az eljárásai szerint történik, ahol a *szolgáltató székhelye* található.

Az új fióktelepek megnyitásán túl számítani lehet arra is, hogy a jelenleg leányvállalatként működő hitelintézeteket unióbeli anyacégük a csatlakozást követően fiókteleppé alakítja át.

Az Európai Unió bővítése jelenleg tíz új, elsősorban hazánkhoz hasonló volt szocialista ország belépését jelenti⁹, az elkövetkezendő évtizedben pedig további két-három ország csatlakozására lehet számítani. Belépésünk

az EU-ba tehát nem egyenlő a „fejlett nyugathoz” történő csatlakozással. Magyarország a politikai-gazdasági átalakulás és a csatlakozási folyamat során mindig a legfelkészültebb országok egyikének számított. Bár a jogharmonizáció a csatlakozás feltétele, annak tényleges megvalósulását részletekbe menően minden országban ellenőrizni hosszadalmas feladat. Éppen ezért az egységes piacra kilépő szolgáltatók és – főként – a külföldi termékeket és szolgáltatásokat igénybe vevő hazai fogyasztók körütekintő magatartása alapvető fontosságú a csatlakozást követő első években.

Az említett változásokon kívül jó, ha tudjuk: az EU berkeiben folyamatos a jogszabályalkotási munka, a pénzügyi piacok valóban

egységes működését megvalósító, 2005-ig tartó program keretében folyamatosan igyekeznek közelíteni egymáshoz a tagállamok jogrendszereit. Ez a magyar hatóságokra egyelőre az új irányelvek folyamatos átvételének feladatát rója, így még a csatlakozásig is több új irányelvet kell átültetni vagy – az irányelvben biztosított határidő függvényében – azt előkészíteni. Ezeken a területeken a csatlakozásig vagy a csatlakozás napjával *további módosulások* várhatók. Kiemelendő az *elektronikus pénzt* kibocsátó intézmények szabályozása, a *tőkepiac* különböző *részterületein* folyó munka, valamint – az új bázeli tőkeegyezménnyel párhuzamosan – a *kockázatmérés* és a *tőkemegfelelés* újraszabályozása.

10 Számos szakkönyv foglalkozik a témával. E helyen kiemelném a komitológiai szakbizottságok munkájának fontosságát, amelyek a Bizottság olyan intézkedéseit hivatottak ellenőrizni, amelyeket az a Tanács által ráruházott végrehajtási hatáskörben hoz. A szabályozás felépítése és a törvényhozás menete ugyanakkor a Konvent munkájának eredményeként a jövőben jelentősen megváltozhat.

VII. A csatlakozást követő jogszabály-alkotási munka

Az EU-tagsággal együtt jár a részvétel az EU döntéshozó szerveinek munkájában is. A Csatlakozási Szerződés aláírását követően úgynevezett *aktív megfigyelőként*, a csatlakozás napjától pedig *teljes jogú tagként* vehetnek részt a magyar tisztviselők az EU-szervek törvényhozói és végrehajtói munkájában. Ez a lehetőség – amely kötelezettség is egyben – nem csupán a hatóságok és a köztisztviselők munkájára nézve hoz számottevő változást, de befolyásolja a szakmai szövetségek, a szabályozás hatálya alá eső intézmények *érdekérvényesítési tevékenységét* is.

A közösségi jogszabályok megalkotásának bonyolult folyamatában¹⁰ való részvétellel a csatlakozók számára megváltozik a szabályozás kialakításának, befolyásolásának és egyeztetésének menete. Új elemként lehetőség nyílik arra, hogy *álláspontunk a közösségi jogszabályokban is megjelenjen*, és véleményünk kialakítása előtt itthon *hátteregyeztetéseket* tudjunk végezni. A döntéshozatal korai szakaszában a Bizottság *külső szakértőket* is bevon a munkába, és az érintett intézményeknek gyakran *kon-*

zultációs lehetőséget biztosít. Az elfogadott irányelveket azután a korábbiakhoz hasonlóan kell a magyar szabályozásba beépíteni, ami ismételt egyeztetésekre ad lehetőséget.

Az elfogadott és hatályba lépő jogszabályokat az Európai Unió tagországaként a *Magyar Közlöny* – valamint a pénzügyi tárgyú jogszabályokat külön is megjelentető *Pénzügyi Közlöny* – és a magyar nyelven is megjelenő *Európai Közösségek Hivatalos Lapja* együtt tartalmazza majd, ez utóbbiban fognak megjelenni a közösségi rendeletek és határozatok is, amelyek anélkül alkalmazandók, hogy a magyar jogszabályokba történő átültetésükre és ismételt kihirdetésükre sor kerülne.

A közösségi és a nemzeti jogszabályok mellett szólni kell arról, hogy a jövőben bizonyos területeken megnő a szerepe a piaci szereplők *önszabályozásának*. Az önszabályozó szervezetek saját kezdeményezései, a szolgáltatókra vonatkozó standardok, etikai kódexek, magatartási szabályzatok nélkülözhetetlen elemei a hatékonyan és átláthatóan működő, a bizalomra és együttműködésre épülő pénzügyi piacoknak.

VIII. A közösségi jogszabályok érvényesülése

A tagországi státussal módosul a közösségi jogszabályok kikényszeríthetősége is. Korábban szó esett arról, hogy a hitelintézeti tevékenységeket illetően a tagállamok elsősorban irányelvek útján valósítják meg a harmonizációt. Az általános hatályú rendelettel és az egyedi határozattal szemben, amelyek közvetlenül alkalmazandó másodlagos jogszabályok, az *irányelv* olyan, ugyancsak másodlagos jogforrás a Közösségben, amely nem közvetlenül alkalmazandó, tehát annak *tartalmát be kell emelni a nemzeti jogszabályokba*. Ennek során a nemzeti hatóságok maguk választhatják meg az irányelv céljának elérését legmegfelelőbbben szolgáló jogközelítési módszert, illeszkedve a nemzeti jogrendszer sajátosságaihoz, de a közösségi norma átültetésének teljesnek és hatékonynak kell lennie. A tagállam szükség szerint meglévő jogszabály módosításával vagy új jogszabály elfogadásával, törvényi vagy rendeleti szinten (kormányrendeletben, pénzügyminiszteri rendeletben), esetleg egyéb jogi eszközökkel (például jegybanki rendelkezéssel) tesz eleget a jogharmonizációs kötelezettségnek. A pénzügyi szolgálta-

tások szabályozásának gyakorlatában a felsorolt formák mindegyikére találunk példát, bár azok egy-egy irányelv átvételekor leginkább keveredve jelennek meg.

Az irányelvek egy csoportja gondosan kidolgozott, és a szabályozott terület minden részletére kiterjed: ezek átvétele sokszor szinte egy az egyben történik, azaz a nemzeti jogszabályba egyszerűen átkerül az irányelv szövege. A teljes harmonizáció azonban – mint láttuk – a pénzügyi szolgáltatások területén nem jellemző, a legtöbb banki irányelv általánosabb jellegű és alapvető minimumkövetelményeket fektet le. Az irányelv átültetésének módja és időigénye nagymértékben függ annak kidolgozottságától.

Az irányelv *kötelező érvényű*, és a nemzeti jogba az irányelvben megadott végrehajtási határidőn belül kell átültetni. Ennek elmulasztása súlyos következményekkel járhat a tagállam számára. A *tagállamok* ugyanis *felelősségre vonhatók*, ha fenti kötelezettségüknek nem tesznek időben eleget, sőt akkor is, ha az irányelv átültetése hibásan, kellő körültekintés nélkül történt. Az

11 Az Európai Közösséget létrehozó Szerződés új számozás szerinti 226. és 227. cikke.

Alapszerződés¹¹ értelmében a Bizottságnak mint a szerződések őrének figyelemmel kell kísérnie, hogy az egyes tagállamok miként felelnek meg a közösségi jog szerinti kötelezettségeiknek. Ha egy tagállam például késlekedik egy irányelv átültetésével, a *Bizottság végső esetben pert* indíthat a tagországot képviselő kormány ellen az *Európai Közösségek Bírósága* előtt. A többi tagállamnak is lehetősége nyílik arra, hogy eljárást kezdeményezzen az intézkedést elmulasztó tagállam ellen, amelynek végeredményeként a Bíróság elvileg *pénzbírságot* is kiszabhat az elmarasztalt tagállamra.

Az át nem ültetett, vagy rosszul átültetett irányelvek a nemzeti bíróságok előtt indított perek kimenetelére is hatással lehetnek, amire több okból is lehetőség nyílik. Az Európai Közösségek Bíróságának ítélezési és jogértelmezési gyakorlata során számos olyan döntés született, amelyek értelmében egyértelműen kimondható a közösségi jogszabályok elsőbbsége, közvetett hatálya, és – bizonyos feltételek teljesülése esetén – azok közvetlen hatálya is.

A közösségi jog elsőbbséget élvez például, ha a tagállam egy közvetlenül alkalmazandó közösségi rendelettel ellentétes nemzeti jogszabályi rendelkezését nem helyezi hatályaon kívül, vagy egy irányelvet helytelenül ültet át, és ennek következtében a nemzeti jog ellentmond a közösségi jognak, eset-

leg a későbbiekben a közösségi joggal nem harmonizáló új jogszabályt hoz. A nemzeti bíróságoknak a közösségi joggal ellentétes nemzeti rendelkezéseket figyelmen kívül kell hagyniuk.

Az elsőbbséghez kapcsolódik az irányelvek *közvetett hatályának* elve is, amely szerint az irányelveket a nemzeti bíróságok

akkor is kötelesek figyelembe venni, és a belső jogot a közösségi jog tükrében értelmezni, ha az átültetésére nem került sor.

A *közvetlen hatály* azt jelenti, hogy az állampolgárok és a szervezetek a nemzeti bíróságok előtt indított perekben hivatkozhatnak közvetlenül a közösségi jogszabályi rendelkezésekre is, és a bíróság köteles a rájuk ruházott jogokat megvédeni és kikényszeríteni. Az Alapszerződés bizonyos cikkelyei, a másodlagos jogszabályok közül

a rendeletek mindegyike közvetlen hatállyal bír, az irányelvek pedig két esetben hatályosulnak közvetlenül: elsősorban akkor, ha a tagállam az irányelv átültetését nem vagy helytelenül valósította meg az előírt határidőre, másodsorban pedig akkor, ha olyan irányelvrészeről van szó, amely átültetésére nincs is szükség¹². Amennyiben a kötelezettség (a Bíróság által széles kategóriaként értelmezett) állami szerveket terhel, a szabály *vertikális közvetlen hatállyal* bírhat, tehát az állami szerv ellen indított

peres eljárásban hivatkozni lehet a közösségi jogszabályra a fentiek szerint. Néhány alapszerződésbeli szabály és a közösségi rendeletek (például a bankkártyákkal végzett külföldi műveletekre vonatkozó említett rendelet) a természetes és jogi személyekre (esetünkben a kártyákat kibocsátó hitelintézetekre) is megállapítanak kötelezettségeket, így ezeknek *horizontális hatálya* van, azaz az egymás között indított jogi perekben is lehet hivatkozni közvetlenül ezekre a közösségi jogszabályokra.

12 Azonban csak akkor hatályosulhat közvetlenül egy közösségi jogszabály, ha a benne foglalt szabályok – többek között – egyértelműek, feltétel nélküliek, és nem függenek további intézkedésektől.

IX. További információforrások

Az Európai Unió az utóbbi években nagy hangsúlyt fektet a közösségi intézmények átlátható működésére. Ennek értelmében egyre szélesebb skálán mozognak a nagyközönség számára elérhetővé tett információk.

Tájékoztató központok segítik az érdeklődők eligazodását, Budapesten már 1998 óta működik az *Európai Tájékoztatói Központ*, internetes honlapjuk elérhető például az *Európai Bizottság Magyarországi Delegációjának honlapjáról*:

<http://www.eudelegation.hu/etk>

Címük: 1052 Budapest, Bárczi I. u. 1-3.

Tel.: 327-1711.

Az Európai Parlament, a Bizottság és a Tanács is működtet internetes honlapot. Az Európai Unió központi honlapjáról a hivatalos nyelvek mindegyikén elérhető az összes közösségi intézmény saját honlapja, sajtószobája, a Hivatalos Lap oldala és valamennyi jogszabály. Az internet segítségével nyomon követhető a közösségi jogszabályok kidolgozásának és elfogadásának menete is. *Az Európai Unió honlapjának címe:*

www.europa.eu.int

A közösségi jog struktúrájában a hitelintézetek működésének szabályozását elsősorban a belső piac letelepedés és szolgáltatásnyújtás szabadsága fejezetében (ezen belül a banki, értékpapír-piaci területeken) találjuk, de a tőke szabad áramlása témakörben és a fogyasztóvédelem (ezen belül a gazdasági érdekek védelme) területén is megjelennek hitelintézeti vonatkozású irányelvek. *A Bizottság Belső Piaci Főigazgatóságának pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó címe:*

http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/index.htm

Az *Igazságügyi Minisztérium* a jogharmonizációval és az EU-joggal összefüggő adatbázist működtet (többek között a közössé-

gi jogszabályok magyar nyelvű fordításáról), amely elérhető a hivatalos honlapról:

www.im.hu

Az Európai Unióhoz történő csatlakozásunkról, a jogharmonizációról, illetve az unió jog- és intézményrendszeréről, annak működéséről számos szakkönyv és internetes oldal is az érdeklődők rendelkezésére áll. Hasznos linkgyűjtemény található az alábbi címen: <http://www.eucsatlakozas.lap.hu>

A magyar jogszabályokat több kiadó is megjelenteti CD-n (on-line frissítési lehetőséggel), amelyek használatával egyszerűen nyomon követhetők a jogszabályok – esetleg éppen a csatlakozás napjával – módosuló rendelkezései.

Segíti a tájékozódást a törvények és kormányrendeletek végén található úgynevezett *jogharmonizációs klauzula*, amely utalást tartalmaz az adott jogszabály által átültetett közösségi irányelvekre.

Melléklet

A hitelintézeteket és pénzügyi vállalkozásokat szabályozó közösségi jogszabályok:	Az jogközelítést megvalósító magyar jogszabály
A hitelintézetek engedélyezésére, prudenciális szabályozására és felügyeletére vonatkozó irányelvek:	
A Tanács 1973. június 28-ai 73/183/EGK irányelve a bankok és más pénzügyi intézmények önálló vállalkozási tevékenységeivel összefüggő, a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságát korlátozó rendelkezések eltörléséről	*
A Tanács 1977. december 12-ei 77/780/EGK első irányelve a hitelintézetek tevékenységének megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (módosította: a Tanács 85/345/EGK, 86/137/EGK, 86/524/EGK, 89/646/EGK és 96/13/EGK irányelve; az Európai Parlament és a Tanács 95/26/EK és 98/33/EK irányelve)	*
A Tanács 1989. április 17-ei 89/299/EGK irányelve a hitelintézetek szavatoló tőkéjéről (módosította: a Tanács 91/633/EGK, 92/16/EGK és 92/30/EGK irányelve)	*
A Tanács 1989. december 15-ei 89/646/EGK második irányelve a hitelintézetek tevékenységének megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, valamint a 77/780/EGK irányelv módosításáról (módosította: a Tanács 92/30/EGK irányelve; az Európai Parlament és a Tanács 95/26/EK irányelve)	*
A Tanács 1989. december 18-ai 89/647/EGK irányelve a hitelintézetek folyamatos fizetőképességi mutatójáról (szolvenciamutatójáról) (módosította: a Bizottság 91/31/EGK, 94/7/EK, 95/15/EK, 95/67/EK irányelve; a Tanács 92/30/EGK irányelve; az Európai Parlament és a Tanács 96/10/EK, 98/32/EK és 98/33/EK irányelve)	*
A Tanács 1992. április 6-ai 92/30/EGK irányelve a hitelintézetek összevont (konszolidált) alapú felügyeletéről	*
A Tanács 1992. december 21-ei 92/121/EGK irányelve a hitelintézetek nagykockázat-vállalásainak felügyeléséről és ellenőrzéséről	*
A Tanács 1993. március 15-ei 93/6/EGK irányelve a befektetési vállalkozások és hitelintézetek tőkemegfeleléséről (módosította: az Európai Parlament és a Tanács 98/31/EK, 98/33/EK és 2002/87/EK irányelve)	Hpt.; kormányrendelet a kereskedési könyvről
Az Európai Parlament és a Tanács 1994. május 30-ai 94/19/EGK irányelve a betétbiztosítási rendszerekről	Hpt.

Az Európai Parlament és a Tanács 1995. július 18-án kelt 95/26/EK irányelve a hitelintézetekre vonatkozó 77/780/EGK és 89/646/EGK irányelvek, az értékpapírok területén nyújtott befektetési szolgáltatásokról szóló 93/22/EGK tanácsi irányelv, valamint az átruházható értékpapírokba kollektív alapon befektető vállalkozásokra vonatkozó 85/611/EGK irányelv módosításáról, a prudenciális felügyelet megerősítése érdekében	Hpt.; Tpt.
Az Európai Parlament és a Tanács 2000. március 20-ai 2000/12/EK irányelve a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról (az ún. összevont hitelintézeti irányelv; módosította: az Európai Parlament és a Tanács 2000/28/EK és 2002/87/EK irányelve)	Hpt.; Tpt.; PSZÁF tv.; Számviteli tv.; 1957. évi IV. törvény az államigazgatási eljárás általános szabályairól; kormányrendelet a kereskedési könyvről; 1997. évi CXXXII. törvény a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiteiről; PM rendelet a tőkeemfelelési mutató számításáról
Az Európai Parlament és a Tanács 2000. szeptember 18-ai 2000/46/EK irányelve az elektronikus pénzt kibocsátó intézmények tevékenységének megkezdéséről, folytatásáról és prudenciális felügyeletéről	**
Az Európai Parlament és a Tanács 2001. április 4-ei 2001/24/EK irányelve a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról	Hpt., Csódtv.
Az Európai Parlament és a Tanács 2002. szeptember 23-ai 2002/65/EK irányelve a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéséről, valamint a Tanács 90/619/EGK irányelvének, a 97/7/EK és a 98/27/EK irányelvek módosításáról	**
Az Európai Parlament és a Tanács 2002. december 16-ai 2002/87/EK irányelve a pénzügyi konglomerátumba tartozó hitelintézetek, biztosító-társaságok és befektetési vállalkozások kiegészítő felügyeletéről és a Tanács 73/239/EGK, 79/267/EGK, 92/49/EGK, 92/96/EGK, 93/6/EGK és 93/22/EGK irányelvének, valamint az Európai Parlament és a Tanács 98/78/EK és 2000/12/EK irányelvének módosításáról	**
A Tanács 1986. december 22-ei 87/102/EGK irányelve a tagállamok fogyasztói hitelre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítéséről (módosította: a Tanács 90/88/EGK irányelve és az Európai Parlament és a Tanács 98/77/EK irányelve)	Hpt.; 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről
A hitelintézetek befektetési szolgáltatási tevékenységére vonatkozó irányelvek ¹³ :	
A Tanács 1993. március 15-ei 93/6/EGK irányelve a befektetési vállalkozások és hitelintézetek tőkeemfeleléséről (módosította: az Európai Parlament és a Tanács 98/31/EK és 98/33/EK irányelve)	kormányrendelet a kereskedési könyvről

A Tanács 1993. május 10-ei 93/22/EGK irányelve az értékpapírok területén nyújtott befektetési szolgáltatásokról (módosította: Európai Parlament és a Tanács 95/26/EK, 2000/64/EK és 2002/87/EK irányelve)	
Az Európai Parlament és a Tanács 1997. március 3-ai 97/9/EK irányelve a befektetővédelmi rendszerekről	Tpt.: 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről
Az Európai Parlament és a Tanács 2003. január 28-ai 2003/6/EK irányelve a bennfentes kereskedelemről és a piacbefolyásolásról (a piaci visszaélésekről) (az irányelv hatályon kívül helyezte a bennfentes kereskedelemről szóló rendelkezések összehangolását szabályozó 1989. november 13-i 89/592/EGK sz. tanácsi irányelvet; a keretirányelvhez tartozó részletszabályokat a kidolgozás alatt álló bizottsági irányelvek fogják előírni)	Tpt.: 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről **
A hitelintézetek számviteli szabályozására vonatkozó irányelvek:	
A Tanács 1986. december 18-ai 86/635/EGK irányelve a bankok és más pénzügyi intézmények éves beszámolójáról és összevont beszámolójáról	Hpt.: Számviteli tv. ¹⁴ ; 250/2000. (XII. 24.) kormányrendelet a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvizetési kötelezettségének sajátosságairól
A Tanács 1989. február 13-ai 89/117/EGK irányelve az olyan hitelintézetek és pénzügyi intézmények egy tagállamban alapított fióktelepei éves beszámolójának nyilvánosságra hozatali kötelezettségéről, amelyek főirodája az adott tagországon kívül működik	**
A fizetési rendszerekre, a pénzforgalomra vonatkozó irányelvek és rendeletek:	
Az Európai Parlament és a Tanács 1997. január 27-ei 97/5/EK a határon átnyúló átutalásokról	232/2001. (XII. 10.) kormányrendelet a pénzforgalomról, a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről; 9/2001. (MK 147.) MNB rendelkezés a pénz- és elszámolásforgalom, valamint a pénzfeldolgozás szabályairól
Az Európai Parlament és a Tanács 1998. május 19-ei 98/26/EK irányelve az elszámolások véglegességéről a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben	A fizetési illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről szóló 2003. évi XXIII. törvény; Tpt.: 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról; 232/2001. (XII. 10.) kormányrendelet a pénzforgalomról, a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről

Az Európai Parlament és a Tanács 2002. június 6-ai 2002/47/EK irányelve a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokról	**
Az Európai Parlament és a Tanács (EK) 2001. december 19-ei 2560/2001 sz. rendelete az euróban történő határon átnyúló fizetésekről	A csatlakozás napjától közvetlenül alkalmazandó.
A pénzmossás elleni szabályokra vonatkozó irányelvek:	A hitelintézetek vonatkozásában:
A Tanács 1991. június 10-ei 91/308/EGK irányelve a pénzügyi rendszer pénzmossás céljára való felhasználásának megelőzéséről (módosította: az Európai Parlament és a Tanács 2001/97/EK irányelve)	2003. évi XV. törvény a pénzmossás megelőzéséről és megakadályozásáról; Hpt.; Tpt.; 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről; 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről;

Megjegyzések:

*A felsorolásban csak a kötelező erejű és általános hatályú másodlagos jogforrások (irányelvek és rendeletek) szerepelnek. A *-gal jelölt irányelveket hatályon kívül helyezte a 2000/12/EK összevont hitelintézeti irányelv. A **-gal jelölt irányelvek magyar jogrendszerbe történő (teljes) átültetése a füzet megjelenéséig nem történt meg.*

A jogszabályok rövidítései:

Hpt.: 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról (többször módosítva); Tpt.: 2001. évi CXX. törvény a törkepiacról; PSZÁF tv.: 1999. évi CXXIV. törvény a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről; Számviteli tv.: 2000. évi C. törvény a számvitelről; Kormányrendelet a kereskedési könyvről: 244/2000. (XII. 24.) kormányrendelet a kereskedési könyvben nyilvántartott pozíciók, kockázatvállalások, a devizaárfolyam kockázat és nagykockázatok fedezetéhez szükséges tőkekövetelmény megállapításának szabályairól és a kereskedési könyv vezetésének részletes szabályairól; PM rendelet a tőkeMegfelelési mutató számításáról: 13/2001. (III. 9.) PM rendelet a tőkeMegfelelési mutató számításáról

13 A tőkepiaci irányelvek felsorolását ld. a tőkepiaci szabályozásról szóló, várhatóan ősszel megjelenő külön füzetben.

14 A számviteli tv. 176. §-a értelmében azokat a törvényi előírásokat kiegészítő részletes szabályokat, módszereket, eljárásokat, amelyek a megbízható és valós kép bemutatásához szükségesek, nemzeti számviteli standardokba kell foglalni. A nemzeti számviteli standardok nem lehetnek ellentétesek a törvény céljával és alapelveivel, valamint a Magyar Köztársaság és az Európai Közös-ségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben aláírt Európai Megállapodás kihirdetéséről szóló 1994. évi I. törvény alapján folyó jogharmonizációval.

**A „Szolgáltatások szabad áramlása”
témakörben eddig megjelent
Európai Füzetek:**

Dr. Oros Paulina – Dr. Szurday Kinga
Adatvédelem
az Európai Unióban

Amint az annyi más intézményünk esetében is történt, az utóbbi másfél évtizedben hitelintézeteink is alkalmazkodtak az Európai Unió által támasztott követelményekhez. Ennek köszönhetően bizvást állíthatjuk, hogy „banki” csatlakozásunk nem jár meglepetésekkel, illetve különösebb nehézségekkel. 2004. május 1-jével belépünk az egységes európai pénzügyi piacra, ahol hitelintézeteink egyaránt találkozhatnak majd új lehetőségekkel és új kihívásokkal. A csatlakozással erőteljesen növekszik majd a befektetők és a betétesek bankcsődök esetére biztosított védelme is. Azt is jó azonban tudni, hogy az Európai Unióban folyamatos a jogszabály-alkotási munka. Így aztán a csatlakozással nem szűnik meg a hazai jogharmonizáció, és fel kell készülni arra az újszerű feladatra is, amely tagállamként vár ránk az új irányelvek kidolgozásának folyamatában.

Koós-Hutás Katalin

fogalmazó

Pénzügyminisztérium